

Poslanecna stevalka stane 1 din.

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inse-
reti ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Uredništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

„Naša Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in
petek. Uredništvo in upravljalstvo je v Mar-
iboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se
more govoriti vsaki dan samo od 11. do
12. ure. Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

8. številka.

MARIBOR, dne 6. marca 1925.

Letnik I.

„Jutro“ in slovenska du- hovščina.

„Jutro“ je opasno obolelo na bolezn, katera bi se
mogla imenovati kleromanija. Slovenski kler, sloven-
ska duhovščina je predmet, s katerim se vodilno glasi-
lo slovenske samostalne demokracije peča v večji ali
manjši meri vsak dan. Ne da bi jo hvalilo ali slavilo.
Bože sačuvaj, da govorimo po jugoslovansko! Ne hvali
je, ne veličuje je, marveč je obira ter se v njo zadira, jo
grdi in psuje. To je »Jutrovska« manija.

V svojem broju dne 4. marca je »Jutro« slovenski
duhovščini med drugim posvetilo cel članek z naslo-
vom: »Politika in katoliška duhovščina.«

Kdor bi mislil, da »Jutro« v tem članku pove kaj
lepega, zanimivega ali vsaj kolikor toliko objektivnega,
ta bi se zelo motil. »Jutro« je ostalo zvesto svoji klero-
maniji.

Ali se sme katoliška duhovščina pečati s politikom?
»Jutro« je tako velikodušno, da to dovoljuje, ko piše:
»Nihče ne odreja duhovščini pravice, udejstvovati se
v javnem življenju kakor vsak drug državljani po de-
mokratičnih načelih popolne enakopravnosti.« No torej.
Duhovnik sme politizirati, sme se udejstvovati v javnem
življenju. Ako pa sme duhovnik politizirati, si sme iz-
brati tudi svoj politični program. Saj je ni politike,
prave in uspešne politike, brez programa.

Kakšen mora biti politični program, ki se za njega
odloči katoliški duhovnik? On mora biti v skladu z
njegovim katoliškim svetovnim naziranjem. Katoliški
svetovni nazor kaže, kje in katere so prave vrednote
življenja. Tiste vrednote, katerim daje prednost materi-
alizem bodisi liberalne, bodisi socialdemokratske baže,
katoliški svetovni nazor zametuje ter povzdiguje one
vrednote, ki so duhovnega in etičnega (uravnega) zna-
čaja ter segajo v večnost. Te neminljive verske in etič-
ne vrednote hoče veren katolik ohraniti v narodu in za-
to se mora boriti za ideal krščanskega družinskega živ-
ljenja in za njegov predpogoj, za nerazrušno, v zakra-
mentu utemeljeno zakonsko zvezo, za versko šolo itd.
Kjer ni v političnem programu teh bistvenih točk, tam
katoliški duhovnik nima in ne sme imeti pristopa. To
ni nobena ekskluzivnost, to ni nestrpnost, marveč to je
samo doslednost katoliškega svetovnega naziranja, ko-
rega učitelj in branitelj je duhovnik po svojem poklicu.

Katoliški duhovnik ni kriv, ako liberalci tega pro-
grama nočejo sprejeti, marveč ga odločno odklanjajo
ter nadomeščajo njegove bistvene točke s proticerkveni-
mi in protiverskimi zahtevami. Niso katoliški duhovni-
ki krivi one velike liberalne laži, da to ni katoliški pro-
gram, marveč klerikalni program. Tega so krivi tisti,
ki lažejo brezvestno in trdovratno ter svoje laži ponav-
ljajo vsak dan, to so liberalci, naprednjaki ali kakor se
zdaj imenujejo, samostalni demokracije. Kulturni pro-
gram stranke, kateri pripada slovenska duhovščina, te-
melji na resnicah katoliške vere in na načelih katoliške
morale in to je tudi glavni razlog, zakaj katoliška du-
hovščina podpira to stranko ter deluje za njo. Liberalci
ne bodo doživeli, da bi se slovenska duhovščina pridru-
žila kakšni stranki, ki je katoliškemu kulturnemu pro-
gramu samo negativno nasprotna, kamoli stranki, ki
mu pozitivno nasprotuje. »Jutro« ne bo tega nikdar do-
živelo, prej bo samo postalo žrtev svoje kleromanije.

Kakor niso duhovniki krivi, da demokraciji in li-
beralcem katoliški kulturni program psujejo kot kleri-
kalizem, tako tudi niso krivi, da hočejo avtonomistični
državnopravni program ogrditi kot separatizem. Avto-
nomistična ureditev države ne deli in ne slabi, marveč
državo ojačuje in ujedinjuje. Dajoč poedinim delom
svobodo in pravo, jih tem bolj druži med seboj in utrjuje
v državni celoti. Dokaz za to so Zedinjene države se-
verne Amerike, Anglija in Švicaarska itd. Samostalni de-
mokraciji to dobro vedo in ako bi bili objektivni, bi
moral priznati, da je za našo državo avtonomizem re-
šilno in ujedinjevalno načelo, nikakor pa ne separatisti-
čni princip. Da pa avtonomizem razkričujejo kot separati-
zem, je vzrok v tem, ker se bojijo svoje separacije, to je
svoje odstranitve od korit, ki je za nje priredil in do vrha
napolnil centralizem. Te separacije se boje centralisti in
zato psujejo in grdiijo avtonomiste kot separatiste.

Liberalci in demokraciji so sploh virtuozji v zavi-
janju in laganju. Med drugimi lažmi ponavlja »Jutro«
v omenjenem članku tudi laž, »da duhovniki spravljajo
politične boje na versko polje in s tem izzivajo kulturni
boj.« Tisti, ki spravljajo politične boje na versko polje,
so liberalci, ki hočejo krščansko zakonsko zvezo oropati
zakramentalnega značaja, ki hočejo šolo popolnoma
odtegniti vplivu Cerkve ter jo celotno podvreči državni
vlasti in jo tako popolnoma razkristjaniti.

Kdo torej hoče izzvati kulturni boj ter ga bo tudi
izzval, ako bo tako nadaljeval? To so liberalci in svo-
bodomiselci. In kdo je najhujše izrabljajl vero za časa
volilne agitacije? Katoliška duhovščina ne, ker previso-

ko ceni vero in njene svetine. To so storili perfidni li-
beralci, ki so pred volitvami izrabljali me ne samo pa-
peževega državnega tajnika kardinala Gasparija, mar-

več celo papeža samega proti slovenski duhovščini. In
s takimi lažmi hočejo samostalni demokracije pripraviti
teren za konkordat med državo in rimskim papežem?

Pred sestankom skupščine.

Radikalni pred sestankom skupščine. Jutri se otvo-
ri skupščina, a se še vedno ne ve, kako politiko bodo
ubrali radikalni. Radikalni imajo »vremena« ter se skrbno
varujejo pokazati že sedaj, kaj nameravajo. Računajo
namreč s tem, da bo delal verifikacijski odbor najmanj
8 dni in da pridejo potem njegova poročila v skupščino,
kjer se bo zopet na dolgo zavlekla debata. V teku naj-
manj enega tedna mislijo radikalni, da bo dovolj časa
opazovati opozicijo ter dognati, če se na njej kažejo ka-
ki znaki razcepa, katere bi kazalo na vsak način izko-
ristiti. Če se izkaže opozicija popolnoma složna in eno-
dušna, bo pa treba poprej še bolj premisliti in prikri-
vati vse namene. K otvoritvi parlamenta pridejo radi-
kali z gotovim sklepom glede predsedništva in pa glede
nastopa v verifikacijskem odboru, vse drugo je pa še
vedno prepuščeno času. Izgleda, da imajo radikalni za
skupščinskega predsednika pripravljenega starega radi-
kala Živkoviča, ki se iz posebnih namenov vrača v po-
litiko. Ljubi Jovanoviču je pa namenjeno kako va-
žnejše mesto v vladi, najbrž podpredsedniško. O pomenu
in namenu vsega tega se pa ne da govoriti, ne ve se
prvič kako vlogo bo igral Živkovič, nadalje je pa po-
polnoma neznano, ali se je Ljuba Jovanovič podvrnil
Pašiču, ali pa se je Pašič približal njegovi nekdanji po-
litiki. Če se bodo radikalni začeli sporazumevati z opo-
zicijo, je gotovo, da se bo Pašič za nekaj časa umaknil
na dopust, ker je že njegova navada, da prve poskuse in
vso odgovornost prepušča drugim ter se le potem, ko je
uspeh gotov, pojavi zopet v ospredju.

Pribečevičev klub se krči: Samostojni demokracije so
razbodbali v javnost, da bo štel njihov klub 23 poslancev,
a se je to število pred sestankom narodne skupščine skr-

čilo na 19. Pribečeviča je zapustil dr. Dušan Boškovič, ki
je pred svojim odhodom v inozemstvo podal izjavo, da
izstopa iz kluba samostojnih demokratov in se bo po po-
vratku v domovino zopet vrnil k Davidoviču in ožnoval
posebno vojvodinsko stranko. Dr. Ivo Milič, kandidat iz
liste dr. Radonjiča v subotškem okrožju, na katerega so
policaidemokracije računali z vso sigurnostjo, ta ni bil iz-
voljen. Od na listi samostojnih demokratov izvoljenih po
slancev sta prestopila k radikalom Milan Žudič, ki je bil
izvoljen v požeški županiji, in Milan Trifalo, ki je dobil
mandat v Sinju. O teh dveh je bil Pribečevič uverjen, da
sta njegova, a se je varal. Kakor je čuti iz Beograda, bo
Pribečevičev klub zapustilo še par doslej najbolj pravo-
vernih samostojnih demokratov, in med temi celo dr. Gri-
sogono, ki je podpredsednik kluba samostojnih demo-
kratov.

Internirani hrvatski poslanci. Internirane hrvatske
poslance dr. Mačeka, Predavca, dr. Krnjeviča in oba
Košutiča sedaj le neradi pustijo iz policijske kasarne v
Zagrebu, kjer so internirani. Pred par dnevi je sporočil
poslanec Pavle Radič policiji, da se vrši seja zadruž-
nega odbora »Seljački dom« in da je zato potrebna pri-
stojnost odbornikov dr. Mačeka in tovarišev. Policija je
nekaj časa o tem razmišljala, potem je pa sporočila,
da poslancev ne pusti na sejo. Na to je poslanec Radič
vprašal, če se prosti odborniki lahko podajo k interni-
ranim in da imajo tam sejo. Temu je policija ugodila
in tako se je seja vršila pri interniranih poslancih v za-
poru. Sedaj so dr. Maček in tovariši poslali policiji pis-
meno zahtevo, naj se jih izpusti, da lahko prisostvujejo
otvoritvi in zasedanju narodne skupščine, v katero so
pravilno in neoporečno izvoljeni.

Hrvatski poslanci za sporazum.

Hrvatski poslanci so na svoji seji v Zagrebu v sre-
do odobrili blok narodnega sporazuma in ljudske de-
mokracije s posebnim povdarkom, da se popolnoma
strinjajo s temeljno točko: parlamentarna monarhija
po angleškem vzoru in ljudska demokracija, kar se
strinja s pravo razlago in pravim pomenom pacifizma.
Na seji so se sprejeli tudi sledeči sklepi:

1. Hrvatsko narodno zastopstvo odobrava vstop
HRSS v blok narodnega sporazuma in ljudske demo-
kracije in v parlamentarno zajednico tega bloka, osvaja
predlog, da imej ta parlamentarna zajednica enega
predsednika in eno vodstvo, odgovorno plenumu vseh
poslancev bloka, ter sprejme predloženi načrt delovnega
programa s pooblastilom, da vodstvo bloka lahko iz-
popolni in dokonča ta delovni program na isti podlagi
ljudske suverenosti in v istem duhu ljudske demokra-
cije.

2. Hrvatsko narodno zastopstvo najodločneje po-
udarja pacifizem, ponosno in srečno, ker je hrvatski na-
rod s skrajno potrpežljivostjo in v politični zgodovini
še neznano zrelostjo in neustrašenostjo preстал straho-
vite preizkušnje in provokacije in povišal število gla-
sov za 50.000; povišal tudi število mandatov, da ni bilo

naknadnega pretresavanja kroglic in ponarejanja vo-
lilnih zapisnikov.

3. Hrvatsko narodno zastopstvo izraža svoje neoma-
jeno prepričanje, da je najuspešnejši način borbe proti
divjaškemu in despotškemu režimu, da se izvaja v par-
lamentu najostrejši sistematični boj, po potrebi pa po-
polna parlamentarna abstinenca, posebno v slučaju,
ako zaprti poslanci HRSS ostanejo tudi še po 7. marcu
v zaporu in ako bi radikalna stranka verificirala tudi
tiste mandate, za katere je nepobitno dokazano, da so
bili pridobljeni samo s tatvino kroglic in falzificiranjem
volilnih zapisnikov.

4. Hrvatsko narodno zastopstvo se ganjenim srcem
hvaležnostjo in z občudovanjem klanja vsem žrtvam
volilne strahovlade radikalno-batinaškega bloka in s
tem v zvezi najodločneje protestira v imenu hrvatskega
naroda, ker vlada gazi zadnjo senco parlamentarizma,
s tem da drži v zaporu 7 narodnih poslancev HRSS z
desetimi mandati za to, da si z njihovo odsotnostjo za-
gotovi parlamentarno večino. Najostreje obsoja mu-
čitelje in preganjalce kmečkega ljudstva sploh, pozdrav-
lja pa posebno srbsko ljudstvo, ki je za idejo narodnega
sporazuma pretrpelo muke in preganjanje v naši težki
in skupni borbi.

Po svetu.

Atentat na albanskega finančnega ministra. Minuli
torek je bil v Bari v Italiji ustreljen bivši albanski fi-
nančni minister v kabinetu Fan Noli, Kuraki. V tre-
nutku, ko je stopil iz kavarne, je oddal na njega v Bari
stanujoči Albanec Bolton Skmoli več strel, ki so Ku-
rakija smrtno zadeli. Policija je atentatorja takoj are-
tirala, motivov atentata pa ni hotel izdati. Kuraki je ži-
vel po begu iz Albanije v Brindisi in pred par dnevi je
prišel po opravkih v Bari, kjer ga je doletela smrt.

Ugibanje o novem predsedniku nemške države. Naj
se pokojnemu nemškemu državnemu predsedniku Fri-
deriku Ebertu še toliko očita široko kompromisarstvo,
češ, da kot socialist v notranjosti nove republikanske
države ni imel dovolj moči proti monarhistom, ampak,
da je vse zagrizene in monarhistične elemente stare
Nemčije s prošnjami in največjo popustljivostjo uvedel
v novo državno obliko ter jim pustil, da so po svoji pro-
stosti volji zasledovali prevratne namene, to se mu pa le
mora priznati, da se je njegova stranka od vseh drugih
najdalje ločila od nemškega šovinizma. Sedaj, ko je
mrtev, se še le svet prav zaveda, koliko je premogel ta
neumorni duh človeka, ki je mirno, a zelo dosledno od
potujočega rokodelca pa do državnega predsednika
uvajal svoj narod v strpljivo mednarodno življenje.

Kar se tiče določil izvolitve novega državnega predse-
dnika je weimarska ustava zelo pomanjkljiva. Mesto, da
bi določeno povedala, kdaj se po smrti ali po odstopu
predsednika voli novi predsednik, govori samo o naj-
bližnjem času. Ta široki pojem bodo gotovo izrabile des-
ničarske stranke, ki so sedaj na vladi. Do izvolitve no-
vega predsednika vrši te posle državni kancler, to je pa
sedaj dr. Luther, prvak nemške ljudske stranke, ki se
samo za spoznanje razlikuje od nacionalistov in monar-
histov ter je z njimi v tako tesnih zvezah, da se lahko
tudi od te strani sumi zavlačevanje predsedniških vo-
litev v prilog monarhistični agitaciji. Doma in po svetu
se ob grobu predsednika Eberta začenjajo velike skrbi.
Če bodo združeni republikanci, to so socialisti, demo-
krati in centrum postavili svojega skupnega kandidata
v osebi bivšega kanclerja in voditelja centruma dr.
Marxa, še vedno ni gotovo, da bi republikanski kandi-
dat prodr, ker bodo nacionalisti pred volitvami raz-
vili največjo agitacijo in bi lahko še več dosegli, kot pri
zadnjih državnozborskih volitvah. Ni samo velika ne-
varnost v tem, da postavijo monarhisti svojega izrazi-
tega predstavnika kakor voditelja ene ali druge mo-
narhistične stranke ali pa celo bivšega kronprinca, ne-
varnost je tudi v tem, če prodre katerikoli kandida-
strank, ki niso odkritosrčno republikanske. Tudi v tem
slučaju bi monarhisti triumfirali ter bi imeli za uresni-
čenje svojih namenov prosto pot, o kakoršni ni bilo niti

govora do sedaj. Krogi, ki iščejo izhod med negotovo zmago republikancev in med tem, kar bi nastalo, če bi na katerikoli način prodrli monarhisti in nacionalisti, so začeli misliti tudi na to, da bi propagirali kandidaturu dr. Ecknerja, ki je silno popularna oseba v Nemčiji, odkar je zmagovito vodil zrakoplov Z. R. III. iz Nemčije v Ameriko. Razni nemški listi poročajo, da se je dr. Eckner na vse ponudbe predsedniškega mesta ali kandidature prav lepo, a nedvomljivo zahvalil, češ, da dela rajši za povzdigo in proslavo nemškega gospodarstva in nemške tehnike, kakor pa da bi se podal na popolnoma neznano polje krmarja med strastni strankarsho-političnega življenja, ki po njegovem mnenju tudi ni v skladu z nemškimi gospodarskimi in narodnimi interesi.

Predlog poljskih socialistov. Socialisti na Poljskem niso kakor marsikje drugod brezbrizni glede vprašanja centralizma ali avtonomije. Socialistični poslanci so predložili varšavskemu parlamentu svoje predlog o avtonomiji vzhodne Galicije, ki ima veliko večino ukrajinskega prebivalstva odločno nasprotnega centralizaciji iz Varšave. Galicijska avtonomija bi po tem predlogu obsegala del Ivovske vojvodine, del polske vojvodine ter cele vojvodine stanislavske, tarnopolske in volinske. Upravo tega dela bi vodila posebna avtonomna vlada, sestojeca iz sedem članov, ki bi bili izvoljeni iz krogov državnozborskih poslancev ali pa tudi popolnoma samostojno izven parlamenta. Kot zastopnik centralne vlade bi deloval izvoljen in pooblaščen minister s sedežem v Lvovu. Avtonomija bi bila popolna v vprašanju jezika, cerkve, šole in prosvete, upravne organizacije in tudi sodišča s prizivnim sodiščem v Lvovu. O tem predlogu socialističnih poslancev se malo piše, ker ga hočejo desničarji kar na kratko in na tihem odbiti.

Važna izjava predsednika sovjetov. Na kongresu sovjetske Unije v Tiflisu je imel predsednik sovjetov Rikov govor o zunanjem položaju. Potem, ko je pokazal na številna priznanja unije sovjetskih republik de jure, je izjavil, da z ozirom na velike finančne zahteve nekaterih držav ni izključen novi pritisk na Rusijo. — Rusija more pokazati na velike uspehe svoje politike v Aziji, ki prizadevajo Evropi in Ameriki velike skrbi, vsled česar je razumljivo, da bodo poskušale te države na najrazličnejše načine pritiskati na Rusijo. Toda spričo velikega nasprotstva med gospodarskimi interesi teh držav je izključeno, da bi se posrečil od nekaterih zamišljeni edinstveni blok proti sovjetski Rusiji. Rusija se je gospodarsko dvignila in uredila svoje finance brez Evrope in je s pomočjo zveze z Japonsko sklenila zadnji člen verige, ki izolira Ameriko. Sporazum s Francijo ni samo zelo verjeten, marveč tudi nujno potreben. Rusija carskih dolgov nikoli ne bo priznala, to pa ne izključuje možnosti, da bi se sklenile s Francijo za obe strani ugodne trgovske pogodbe. Odnosaji napram Angliji so ostali neizpremenjeni. Sovjeti ne bodo sprejeli neizpolnjenih zahtev. Rikov je končal z zagotovilom, da je politika sovjetske Unije vseskozi miroljubna.

Beležke.

Pravosodni minister dr. Edo Lukinič v stopah. — Avstrijska vlada je že dvakrat poslala naši v Beograd potrdilo, da je knez Albert Thurn in Taxis avstrijski državljani v smislu mirovne pogodbe se mora dvigniti z njegovega imetja sekvester, kakor sta še storili Čehoslovaška in Italija. Naša vlada še ni do danes dvignila sekvestra in radi tega ne, ker se je osnoval v Beogradu konzorcij dalmatinskih advokatov, ki kažejo največji interes za jugoslovansko imetje Thurn in Taxis. Ta advokatski konzorcij je seve v najtesnejši zvezi s Pašić-Pribičevićevimi krogi. Na čelu temu konzorciju je bivši policajdemokratski minister Franjo Poljak. Ti advokati hočejo za vsako ceno doseči, da bi država imetje Thurn in Taxis prav nizko cenila, ga vzela zase, a nato bi ga pa odstopila nekim srbskim združenjem, ki so pa samo na papirju, v resnici bi v tem slučaju prišlo to imetje v eksploatacijo advokatskega konzorcija in roke madžarske banke. Druga struja med vladnimi mogotci se poteguje za to, da se ugotovi upravičeni zahtevi avstrijske vlade, ker so kasacijski sodniki in državni svetniki v likvidacijski komisiji, kateri je bila cela zadeva predložena, po zakonu razsodili, da se mora sekvester dvigniti. Ti dve struji se sedaj v vladni koaliciji med seboj lasata. V tem boju kaže največ živahnosti oni Poljakov advokatski konzorcij, ki bi rad pri imetju Thurn in Taxis zaslužil vsaj tristo milijonov dinarjev. Ta konzorcij že vnaprej razsipava denar za podkupovanje listov, klubov in posameznih uplivnih osebnosti. Zunanje ministrstvo se je postavilo glede dviga sekvestra na isto zakonito stališče, kakor kasacijsko sodišče in državni svet in to radi tega, da ne bi prišla cela zadeva pred kak mednarodni forum. V najbolj mučnem položaju in v pravih stopah je pri celi tej zadevi gosp. pravosodni minister dr. Edo Lukinič. Ako ne bo dvignil sekvestra, bo v ostrem nasprotju ter sporu s sodiščem in likvidacijsko komisijo in cela zadeva še lahko dovede do mednarodnih konfliktov. Ako bo pa dvignil sekvester, bo že omenjeni advokatski konzorcij storil vse, da bo tudi Edo Lukinič dvignjen z ministrskega fotelja. Vsekako se nahaja gospod Lukinič v neprijetnem položaju.

Še enkrat o volilnem nasilju v bregalniškem okrožju. Pred par dnevi smo objavili Davidovičovo pismo na Pašića, v katerem opozarja Davidovič predsednika vlade o strahovitih volilnih terorjih v bregalniškem okrožju. Utis tega pisma na javnost je skušalo režimsko časopisje izbrisati z demantiji, lažmi ter zavijanju.

Priobčili smo tudi izjavo demokratskih poslancev Timotijevića in Mihajloviča, ki sta se sama na lastne oči prepričala o strahovanju volilcev od strani radikalnih agentov v bregalniškem okrožju. Dne 3. t. m. se je vršil v Beogradu glavni zbor Davidovičeve stranke. Ob tej priliki je podal Kosta Timotijević obširno poročilo o rezultatih njegovega in Mihajlovičevega potovanja po bregalniškem okrožju. Timotijevićovo pismo poročilo obsega 40 tiskanih strani. Predvsem je v tem poročilu poudarjeno, da v bregalniškem okrožju ni ne državljanske in ne politične svobode. Državljeni so prepriščeni na milost ter nemilost radikalnih agentov-izživčev. Z narodom se postopa kakor v kaki okupirani oblasti z naseljenimi neprijatelji. Med masami vlada strah. Nikdo si ni siguren življenja, vsak se začuden vprašuje: Kaj in kako čemo? Ako se ta žalostni položaj ne zboljša, lahko pride do zelo žalostnih posledic. Nasilje nad narodom vrši takozvano udruženje proti bolgarskim komitom, a je sedaj navadna razbojniška tolpa, ki se pod komando velikega župana udinja strankarskim svrbam. Spaho Ivanović je n. pr. kot bolgarski vojvoda l. 1915 poklal na stotine srbskih ranjencev in bolnikov ob priliki umika srbske vojske, a sedaj je ta krvolok glavna osebnost pri velikem županu in branitelju Srbov. Največ morajo prestati oni, ki so pri volitvah glasovali za demokratsko stranko. Ta teror je kaznen radi tega, ker so dobili radikali v tem celem okrožju komaj 1 mandat. Ze omenjeno udruženje se podi okrog po vaseh in zahteva od kmetov pod pretnjo smrtne kazni hrano. Od uglednih in bolj imovitih trgovcev tirjajo ti banditi denar. Živinoorejcem, ki niso radikali, branijo tolčevati pašo na livadah, radi tega je že poginilo v teh krajih tolikanj živine. Največje zlo v tem okrožju so pa legitimacije. Te legitimacije, brez katerih je vsako kretanje izključeno, veljajo samo en dan in veliki župan se izgovarja, da so mu potrebne, da ne morejo na naše ozemlje bolgarske komitske čete. Znan je slučaj, ko je bilo izdano enemu demokratu dovoljenje za svobodno kretanje samo za 3 ure, a prehoditi bi bil moral 40 km. Demokratski advokati v Štipu so čisto nemogoči. Najbolj se preganja demokrate pod izgovorom, da ti širijo med narod vesti, češ, demokratska stranka je pri volitvah znatno narasla in opozicija ni poražena. Ta Timotijevićev referat bo predložen notranjemu ministru, da izvrši na podlagi nebroj dokazanih slučajev preiskavo. Nečuvnega med in povolitvenega nasilja v bregalniškem okrožju ne bo nikdo utajil, niti ljubi mariborski »Tabor« ne, ki nam glede nasilnosti v tem okrožju dolguje že nekaj dni odgovor.

Načrt novega stanovanjskega zakona.

V ministrstvu za socialno politiko je izdelan načrt novega stanovanjskega zakona, ki bo predložen skupščini na eni izmed prvih njenih sej. Načrt je razdeljen na 101 člen, od katerih prvi pravi, da je prosto razpolaganje s stanovanji v starih hišah omejeno do 1. maja 1927.

Člen 2.: Izvzeti so od vseh omejitev poslovni prostori, hiše invalidov in vdov, čijih možje so padli v vojni, nadalje ako je hišni posestnik sin padlega ali umrlega v vojni in nima nobenega drugega premoženja ali dohodkov razen invalidnine, nadalje nove stavbe in prezidani deli starih hiš.

Člen 3.: določa, katera poslopja se smatrajo za nova. Za prečanske kraje določa načrt, da se imajo smatrati za nova poslopja vse zgradbe, ki so jih začeli zidati po 1. novembru leta 1918. in vsa nova nadstropja in dozidki, zidani po imenovanem terminu. Kot nove in stanovanjske zaščite proste zgradbe se imajo smatrati dalje vsi prostori v starih poslopih, ki so bili prej za stanovanja nerabni, danes pa so preurejeni v stanovanja. Iz stanovanj delati poslovne prostore je po novem zakonskem načrtu v splošnem prepovedano.

Člen 5.: Nihče ne more imeti hkrati dveh stanovanj.

Člen 6.: Nihče ne more biti najemnik stanovanja v starih hišah po določbah tega zakona, ako ima v istem kraju svojo hišo bodisi na svoje ali na ime žene ali otrok, ki stanujejo z njim v skupnem gospodinjstvu.

Člen 7.: Zamena stanovanj je dovoljena, ako nanjo pristane hišni posestnik. Ako ne dovoli gospodar v zameno, je potrebna odobritev stanovanjskega sodišča I. stopnje.

Člen 8.: Podnajemi celih stanovanj ali njihovih delov niso dovoljeni. Dovoljeno pa je dajati v podnajem opremljeno sobo osebam, ki stalno stanujejo v dotičnem kraju. Ako dosega višina podnajemnine ceno celega stanovanja ali jo celo presega, gre hišnemu gospodarju od podnajemnine 30 odstotkov.

Člen 10.: Hišni posestnik ima pravico odpovedati stanovanja, ki uživajo zaščito zakona le v sledečih slučajih: Ako je stanovanje gospodarjem ali njegovim oženjenim sinovom ali ovdovelim hčerem neobhodno potrebno za lastno uporabo, ako potrebuje hišni posestnik zaradi velikega števila članov svoje rodbine neobhodno razširjenje stanovanja, ki ga ima že v dotični hiši; ako se najemnik ali njegovi svojci ali pa podnajemnik nemoralno vedejo in žive na način, ki žali stanovalec ali ki otežkočuje življenje drugim ljudem v hiši; v slučaju žaljenja hišnega gospodarja ali članov njegove rodbine na časti ali telesu, bodisi s strani najemnika ali njegovih odraslih otrok.

Člen 11.: Višina najemnine se določa sporazumno med najemnikom in hišnim gospodarjem.

Člen 12.: V onih delih kraljevine, kjer so veljale pred vojno najemnine v kronah, ali perperjih velja kot osnova cena stanovanja v istem iznosu v dinarjih. Ona se poviša za šestkratni iznos te vsote, kadar gre za stanovanje z največ štirimi sobami in ako so najemniki: 1. aktivni državni uradniki, častniki ali podčastniki ter služitelji ali njihove vdove, ali sirote, izvzemši uradnike ali častnike, ki so zdravniki ali inženirji, ako jim je dovoljena svobodna praksa; 2. upokojenec ali upokojenke, vdove upokojenec in njihove rodbine, izvzemši upokojence, ki so odvetniki; 3. duševni delavci, kakor književniki in umetniki (slikarji, pesniki, igralci itd.); 4. duhovni vseh stopenj, vseh veroizpovedi in njihove vdove in otroke; 5. vojni invalidi in njihove rodbine; 6. vdove in sirote padlih, umrlih ali izginulih v vojni, ako so gospodarsko šibke; 7. vsi oni obrtniki, ki ne delajo v svojem imenu in nimajo lastnih delavnic, ampak delajo pri drugih in prejemaajo mesečno plačo ali dnuino; 8. zasebni uradniki in sploh vsi zasebni nameščenci, ki delajo za plačo, ki ne presega 3000 D na mesec, izvzemši one, čijih podjetniki so zidali lastna poslopja za nameščenje svojih poslovnih prostorov in stanovanja za svoje uslužbenice; 9. fizični delavci in delavke vseh vrst, vsakega posla ali podjetja ter njihove vdove in sirote; 10. uradniki in služitelji vseh ustanov in dobroteljskih zavodov; 11. uradniki in nameščenci samoupravnih oblastev.

Za vse zgoraj imenovane zaščitence v prečanskih krajih velja določba, da znaša najemnina v kronah 24kratni znesek l. 1914. plačane najemnine za dotično stanovanje, ker se mora vzeti za osnovo predvojni znesek v dinarjih in dinarski znesek se pomnoži za šestkrat ali računano v kronah na 24 kratno predvojno višino.

Ako pa prejemaajo zgoraj imenovani zaščitenci poleg svojih plač še kakšne posebne stalne dohodke, tako, da prejemaajo letno nad 40.000 D dohodkov, morajo plačati 9kratni predvojni dinarski ali 36kratni predvojni kronski znesek. Tisti pa, ki služijo letno 60.000 D, morajo plačati 12kratni dinarski ali 48kratni kronski znesek predvojne vrednosti stanovanja.

Zakonski načrt določa nadalje podrobno, kdaj se mora izseliti najemnik v slučaju odpovedi stanovanja, potem obeta stanovanjskim združenjem državno podporo po nizkih obrestih in še več takih specialnih določb.

Temu načrtu se že od daleč vidi velika površnost. Uradno se dodeljuje stanovanje osebam, ki so našteje v členu 12. Tu najdemo vse oficirje, ni pa malih obrtnikov. Obrtnik, ki ima svojo delavnico, še vendar ni bogatin! Če se pri drugih upošteva višina dohodkov, zakaj se to ne stori pri obrtnikih?

Ko se pri zaščitencih in zaščiti govori o stanovanjih od 4 sob navzdol, je jasno, da tak zakon podpira velike hišne posestnike, ki imajo nad 4 sobna stanovanja prosta, male hišne posestnike, ki imajo v svoji hiši samo manjša stanovanja, se pa obremenjuje, ko jim bo hiša še zanaprej polna samih zaščitencev.

Lepo je, da se da hišnemu lastniku-invalidu pravica prostega razpolaganja s stanovanjskimi prostori, a kam naj gredo drugi invalidi, ki so najemniki v njegovi hiši.

S tem zakonom ne bo konec niti zboljšanje stanovanjske bede in stanovanjskih sporov. Potrebno in pravično bi bilo od vlade, da bi najprej poskrbela iz državnih sredstev, in sicer na račun gospodarsko krepkih slojev, za one, ki jih namerava štiti in še le potem naj se loti prevedbe najemnin od papirnate na zlato valuto. Uradnikom naj da zadostno stanovanjsko doklado, delavcem zadovoljivo poskrbo za starost in za brezposelnost, občinam naj zajamči potrebna posojila za zgradbe stanovanjskih hiš, potem naj pa da izdelati nov stanovanjski zakon. Sedanji načrt pa ne bo nobene strani zadovoljil, ampak bo že itak dovolj ostra socialna nasprotstva še povečal in poglobil.

Dnevne novice.

Strahovito klerikalno zaroto je odkrilo »Jutro« in ji v večerajšnji številki posveča kar celi uvodnik. Klerikalci piše »Jutro«, hočejo poklerikaliti celo Macedonijo. Klerikalno ofenzivo izvaja par katoliških srednješolcev, ki študirajo v Skoplju in drugih južno srbskih mestih. »Jutro« je v svojem strahu pred klerikalci v resnici smešno. Nekaj idealnih katoliških akademikov je ustanovilo v Beogradu društvo sv. Cirila in Metoda ter skušajo zainteresirati mlado srbsko pravoslavno inteligenco za vprašanje zbližanja katoličanstva in pravoslavja. To društvo je poslalo s svojimi, s tako težavo zbranimi sredstvi v Skoplje in Niš nekaj srednješolcev, da se čim tesneje spoznajo s srbskim inteligenčnim naraščajem. To idealno siremljenje je »Jutro« proglasilo kot klerikalno zaroto. Klerikalci nimajo v Sloveniji več obstanka, odkar sta izvoljena dr. Žerjav in dr. Pivko in zato se bodo kar preselili v Macedonijo, Slovenijo pa prepustili zmagovitim demokratom. Demokratska klika gre v svojem strahu pred klerikalizmom včasih predaleč. Tako se »Jutro« sedaj ni sramovalo denuncirati slovenske akademike, ki študirajo na beograjski univerzi. Uspeh te denunciacije gotovo ne bo izostal. Metode Pribičevića so v Srbiji znane še od zadnjega štrajka na beograjski univerzi.

Preganjanje študentov. Vsi klubi zagrebskih akademikov razven najmanjšega samostojno-demokratsko-orjunskega so sestavili in podpisali spomenico, ki protestira proti policijskemu preganjanju, ki je našlo sedaj novo pretvezo v takozvani »rdeči pomoči«. Dobro je znano od kod in od kdaj izvira gonja in mržnja proti akademikom, ki so manifestirali svobodo svojega pre-

pričanja ter se sploh niso hoteli odreči svojih pravic. Sedaj se je vzelo na piko akademike, ki se bavijo kolikor toliko s socialnimi vprašanji, gonja in pretveza »komunistične« propagande še pa se raztega tudi proti ostalim in za vzroke se jemljejo časopisni spisi, ki so nekaj čisto navadnega v posesti intelektualca, ki zasleduje dnevne dogodke. Protestna spomenica zagrebških visokošolcev se še posebej bavi s slučajem zaprtih svojih tovarišev. Tedne in tedne se jih drži v zaporu brez prave obtožbe. In to so ljudje, ki stoje pred končnimi izpiti po dolgoletnih študijah, ki so jih dovršili sami, brez vsake podpore. Več jih je, ki štrajkajo z gladom ter se nahajajo v vedno večji življenjski nevarnosti. To se taji in zaprtim se krati vsaka pravna pomoč.

Bančni manever samostojnih demokratov. Samostojnim demokratom gre slabo in zato so postali skrajno nervozni in brezobzirni. Pred par dnevi so kar na lepem začeli iz Beograda časopisno gonjo proti Slavenski banki, od katere so doslej v glavnem živeli. Pribečevića »Reč« je prinesla vest, da gre tej banki slabo, ker je zalagala svoj denar v neproduktivna podjetja in da se pričakuje prejkoprej krah, pred katerim se še sedaj reši, kdor se le more. Pozneje je »Reč« to svoje poročilo zopet popravljala, a cela gonja je le dobro razumljiva iz sledečega vidika: Nekdaj je bila Slavenska banka popolnoma v rokah samostojnih demokratov, ki so si z njeno pomočjo osnovali v Zagrebu časopisno podjetje pod imenom »Jugoštampa«, ki je po dnevnikih »Zagreber Tagblatt« in »Novosti« zagovarjalo Pribečevićovo politiko. S to politiko sta šla oba lista svojemu poginu nasproti in končno tudi banki ni šlo več v račun, da njuna lista zagovarjata nekaj, kar najodločnejše zavrača velikanska večina Hrvatov. »Novosti« in »Zagreber Tagblatt« sta vsled tega svojo smer precej spremenila, Pribečević je pa začel po svojih organih »Riječi« v Zagrebu in »Reč« v Beogradu boj proti banki. Najprej se je pisalo, da se Jugoštampa prodaja radikalom in ko to ni zaleгло, je pa prišlo do prej omenjenega poročila v »Reči« z namenom, preplašiti vlagatelje in komitente banke, da odpovedo svoje vloge in zveze. V koliko se je samostojno-demokratski manever posrečil, se ne da reči. Zagrebški »Obzor« zatrjuje, da se je Slavenska banka močno otresla politične samostojno-demokratske komande ter da ji nobena gonja ne more škodovati.

Zatiranje dnevnika JMO. Glavno in dnevno glasilo Jugoslovanske muslimanske organizacije »Pravda« v Sarajevu se že cele mesece pleni ter zatira s prepovedjo kolportaže. Ta časopis in časopisno podjetje hočejo z neprestanim zatiranjem in oviranjem popolnoma uničiti. »Pravdi« se brezobzirno plenijo tudi ponatisi iz drugih nezaplenjenih listov. O enotnem postopanju napram tisku doslej ni ne duha ne sluha in če se to tudi toliko povdarja z novim tiskovnim zakonom, je težko verjeti, da bi se tega držali bosanski radikali, ki so se očitno zarotili proti »Pravdi«, ki jih trdo, a zasluženo prijemala radi raznih zlorab.

Nekaj o razmerah v Slovenjgradcu. Dopis o delovanju liberalnih trgovcev se odobrava v celem okraju. Da so se razni liberalci v našem mestu preobdli kmečkega kruha in da zato sovražijo krščansko kmečko ljudstvo, nam priča vedenje dveh liberalcev, ki sta baje bila nahujskana g. trgovec Rojnik ve, kdo jih je nahujskal — da sta razgrajala pri nedolžni gledališki predstavi mladine iz Šmartna. Čestitaji je Sokolu, čestitaji orjani, čestitaji liberalnim trgovcem, da imajo take za prosveto in napredek vnete člane, oziroma somišljenike. Liberalci v Slovenjgradcu — resnici na ljubo moramo omeniti, da uradniki obsojajo dogodek — katere redi kmečko ljudstvo, so si pridobili slavo, da so skušali onemogočiti slovensko kulturno prireditve v Slovenjgradcu. Naš odgovor je jase: Podpirali bomo le trgovce Laure, Deberšek in Kopač, ki so z nami. Zvestoba za zvestobol — Sliši se mnogo pritožb o postopanju ravnatelja meščanske šole, ki se ne razume z učitelstvom in starši učencev se tudi pritožujejo. Ljudstvo bo govorilo na shodih, ako bodo take razmere trajale še naprej. Gospod ravnatelj naj se pri drugih ravnateljih pouči, kako treba postopati v šoli. Tudi več nepristranosti bo treba pokazati v bodoče, ker nezadovoljni so celo starši-liberalci.

Fotografija dveh Žerjavovih politikov v Rečici ob Sav. Pri nas se vse muza imenitnim »politikom« Petru Tlaker in peku Faganelu. Da bi na dan volitve lažje agitirala, sta se spravila na lipo poleg Kmetijskega društva, kar je seveda vzbudilo splošno veselost. Ta dva politika sta pa silno značajna. Leta 1920 sta agitirala za socialiste, leta 1923 za Novačkanovo republiko. Peter Tlaker bi takrat, ako bi dobil več glasov, bilo postal republikanski poslanec. A letos sta agitirala za Žerjavov kapitalistični Narodni blok. Peter Tlaker je farbal volilce z delitvijo graščinskih posestev. Ako Peter Tlaker ne bo preskrbel obljubljenih posestev, četudi je dr. Žerjav še vedno minister, ga bomo prav pošteno prijeli za ušesa. G. Faganelu pa na uho povemo: Preskrbeli si bomo drugega peka, on bo pa lahko sedel na lipo, agitiral za liberalne centraliste in pek-
kel žemlje za — Tlakerja!

Občni zbor Gospodarske zadruge v Mozirju. Preteklo nedeljo se je vršil občni zbor naše Gospodarske zadruge, katerega se je tudi udeležil naš poslanec gosp. Pušenjak. Na podlagi bilance nam je g. poslanec pojasnil delo in napredek zadruge v preteklem letu, pohvalil nesebično delo načelstva in nadzorstva v prid zadruge ter bodril k vztrajnosti in nadaljnjemu požrtvovalnemu delu.

Prepoved potujočih igralnic. Večja mesta naše države obiskuje neka inozemska družba, ki je dobila koncesijo za igralnico, imenovano »Pistolet«. V vsakem mestu se zadržuje toliko časa, dokler se posel izplača, potem se pa odpravi dalje. Sedaj se mudi »Pistolet« v Osijeku, kamor je došel iz Zagreba. Strastne Osiječane

je igralnica dobro ogulila, ker pravijo, da je v treh tednih njenega obstoja v Osijeku zaslužila nad milijon dinarjev. Trezni Osiječani so strahom opazovali, kako se igralna strast širi; celo uradniki so pričeli igrati in pogosto se je zgodilo, da je uradnik zaigral v eni noči celo mesečno plačo. Radi tega je trgovski gremij vložil tožbo proti lastnikom igralnice in obenem se pritožil na vlado. Tožbo je gremij sicer izgubil, pritožba pa je pomagala, ker je ministrstvo igralnico v Osijeku prepovedalo. Prepoved se bo raztegnila na celo državo. Igralnica odpotuje sedaj v Subotico, da še tamošnje navčne oguli, predno bo prepoved stopila v veljavo.

Notarji in trafikanti. Zagrebški »Der Morgen« nam lepo razloži, kako sta si notarski in trafikantski posel in poklic pridobila čudno in podobno aktualnost. Ministrstva so začela namreč prav radodarno ustanavljati nove notarijate in deliti koncesije za trafike. V krajih, kjer je zadostoval doslej po en notar, se postavlja sedaj drugi in tretji, kjer jih je bilo pet, pa šesti, deseti itd. Da preveč notarjev nima kaj delati, to tudi upoštevajo, in sicer tako, da jemljejo starim notarjem dobre okolišnice ter jih dajejo novim, ki so ustoličeni po protekciji in iz posebnih razlogov. Podobno je tudi s trafikanti. Prej je veljalo pravilo, da mora biti razdalja med eno in drugo trafikom 1000 metrov, potem je prišlo na 500, sedaj pa že na 200. Sicer so novi trafikanti tudi invalidi, a kaj pomaga, ko so to tudi stari. Vsi ne morejo živeti od trafik in čudna glava mora biti pri ministrstvu, ki misli, da se vprašanje invalidov, vdov in sirot rešuje samo s podeljevanjem koncesij za trafike. Če bo šlo tako naprej, bodo notarji in trafikanti, ki so odveč, lahko skupaj umirali od vladne dobrote.

Samomori in umori »iz ljubezni«. Žalosten znak propadanja morale in znak velike bede so samomori, ki se vedno bolj širijo. Dnevno časopisje je polno poročil o samomorih, ki so zlasti v večjih mestih vsakdanja pri-
kazen. Pri naš prednjačita v samomorih Zagreb in Beograd, v Evropi pa menda Dunaj in Budimpešta. Na Dunaju je bilo januarja 149 slučajev samomora, v februarju pa 179 slučajev. Dnevno se povprečno dogodi v tem mestu 6 samomorov. Žalostno je posebno to, da se samomor vedno bolj širi med nežno mladino. Nedavno se je ustrelil mlad gimnazijec, te dni pa si je skušal vzeti življenje neki 12 letni učenec meščanske šole. Radi kazni, katero mu je naložil njegov učitelj, je skočil iz tretjega nadstropja ter se smrtno poškodoval. Takih mladih kandidatov smrti je vedno več in javnost se v strahu vprašuje, kaj je vzrok temu pojavu. Splošno mnenje je, da je pomanjkanje krščanske zavesti napravilo ljudi proti vsem duševnim in materijalnim udarcem neodporne, da se strahopetno odmaknejo iz življenja, kakor hitro to zahteva od njih večjih naporov in energije. Z samomorji so se pričeli širiti tudi takozvani umori iz usmiljenja. Nedavno je bila pred pariško poroto oproščena neka poljska igralka, ker je ustrelila svojega zaročenca, ki je bolehal na neozdravljivem raku. Ta koj na to so listi beležili drug slučaj enakega umora — sestra je ustrelila svojo sestro. Sedaj se je dogodil na Angleškem že tretji slučaj; neki duhovnik se je skušal ustreliti iz puške. Ker se je slabo zadel, je obležal težko ranjen in v takem stanju ga je našla njegova sestra. Ko je videla strahovite bolečine svojega brata, ga je usmrtila z drugim strelom. Angleške oblasti so se sedaj nahajale v veliki nepriliki. Če bi sestro dali pred sodišče, bi jo porota bržkone oprostila in to bi slabo vplivalo, ker bi se enaki slučajji množili. Zato so jo enostavno zaprli v umobolnico. Strahovita bilanca samomorov nas mora navdajati s strahom, kam bomo prišli, če se bo ta epidemija tako širila, kot dosedaj. Samomor in takozvani umor iz ljubezni sta zločina, katera mora človeštvo najhujše obsojati.

»Zborica«. Mesečna revija za novo zborovsko glasbo. Izdaja, zalaga in litografira pevsko društvo »Ljubljanski zvon« v Ljubljani. Celoletna naročnina za Jugoslavijo 20 D, za Italijo 10 lir, za Ameriko 1 dolar. Prvi dve številki sta izšli. Delavno pevsko društvo »Ljubljanski zvon« namerava z izdajo »Zborov« nuditi pevskim društvom nove, še ne objavljene pesmi za moški, ženski in mešani zbor a capella, težke in lahke, da bo vsako za svoje koncertne priredbe kaj primernega dobilo. Ker je naročnina zelo nizka, upamo, da ne bo nobenega zbora v Jugoslaviji, ki se ne bi naročil na »Zbore«. O izdaji še izpregovorimo.

Protest proti odpuščanju rudarjev in uničevanju državnega imetja.

Korak sedanje vlade, v kateri sedi tudi dr. Žerjav, s katerim se hoče upropasti premogovnik Velenje, se obsoja v celem okraju Šoštanj. Rudarji lahko vidijo, kako sočustvuje z njimi krščansko kmetstvo, ljudstvo, obrtniki in trgovci v celi dolini, molče le bankokrati in od kapitalistov odvisni liberalni časopisi. Na poziv volilcev je sklical preteklo nedeljo poslanec Pušenjak protestno zborovanje v Velenje, katero je pokazalo, da hoče delavstvo v zvezi z vsem prebivalstvom okraja braniti do skrajnosti obstoj premogovnika. Zborovanje je bilo sijajno obiskano, obširni prostori restavracije Ed. Rak so bili nabito polni, na shodu je vladala popolna enodušnost, shod je potekel v najlepšem redu. Poslanec Pušenjak je stvarno razložil razvoj dogodkov, omenil, kaj se je storilo, da se povzdigne premogovnik, in sicer od strani vodstva premogovnika, rudarske zveze in poslancev; prejšnje vlade so vsaj obljubile, da bodo to in ono storile, sedanja vlada pa odpušča delavce in kakor

vse kaže, deluje na to, da se upropasti premogovnik. V rudarskih krogih se splošno govori, da se to dela v interesu Trboveljske družbe, katera je v najožji zvezi z laži demokrati. Govornik povdarja, da vse države streme za tem, da iz narodno-gospodarskih in obrambnih ozirov dobe premogovnike v svoje roke, naša vlada pa — uničuje premogovnik, kateri je v prejšnji Avstriji kot zasebni in pozneje kot državni rudnik — uspeval. Nadalje naglašja, da je dolžnost vsake države, da skrbi za brezposelne, naša država pa ustvarja brezposelnost s tem, da odpušča uslužbenca v državnem podjetju. — Končno poziva govornik rudarje in vse prebivalstvo v okraju, da ne odnehajo, dokler se storjena krivica ne popravi, odpuščeni rudarji sprejmejo nazaj in vse stori, da se zajamči obstoj premogovnika. Vsi navzoči so odobraval izvajanja govornika, ki je govoril vsem iz srca.

Nato sta govorila dva zastopnika Rudarske zveze, ki sta pozivala rudarje, da se strnejo v enotno organizacijo, ohranijo mirno kri in se varujejo vsakih nepremišljenih dejanj.

Soglasno in z navdušenjem je bila sprejeta sledeča resolucija:

Protestiramo proti razmeram v premogovniku Velenje, osobito proti odpuščanju rudarjev in skrajšanju delavnega časa ter zahtevamo, da vlada takoj vse ukrene, da se razmere v rudniku uredi in delavstvo sprejme nazaj na delo. Uvažujejo se naj predlogi vodstva rudnika, organizacije rudarjev in poslancev glede dosege rentabilnosti tega državnega podjetja.

Iz Maribora.

Dijaški orlovski dan v Mariboru. Praznik naše orlovske organizacije, 19. marec praznuje naše mariborsko orlovsko dijaštvo z celodnevnim prireditvijo. Zjutraj ob pol 6. uri bo v cerkvi sv. Alojzija za dijake pridiga, sv. maša in skupno sv. obhajilo. Ob pol 11. uri je v dvorani Zadrugne gospodarske banke slavnostno zborovanje, zvečer ob 18. uri pa je istotam orlovski večer. Cenjeno starešinstvo, naše krščansko učitelstvo in prijatelje našega dijaštva ter orlovstva vabimo, da se udeležijo našega dijaškega orlovskega dneva. Natančnejši spored, kakor tudi nekaj misli k našemu dijaškemu orlovskemu programu prinesejo prihodnje številke. Bog živ! — Pripravljalni odbor.

Kam v nedeljo? Kaker smo že v zadnji številki sporočili, priredi Katoliška omladina v nedeljo, dne 8. marca ob pol 6. uri zvečer prvi koncert godbe na pihala v društveni dvorani, Splavarska ulica 4. Na sporedu so razen valčkov in koračnic tudi pesmi, potpurije, auverture. Med prvim in drugim delom koncerta je igra: »Kakšen gospod, takšen sluga«. Vse prijatelje društva najljubenje vabi odbor.

Nevaren izbruh ognja v trgovini z avtomobili. Sinoči med 9. in 10. uro so opazili pasanti na Aleksandrovi cesti, da se vali gost dim iz trgovine z avtomobili Stoin-schegg in Pelikan. Policija je takoj alarmirala požarno brambo, predno pa so ognjegasci še prispeli, je vdrlo v ogrožene prostore nekaj obcinstva in preprečilo hujšo nevarnost. Ogenj je nastal najbrž radi pokvarjene peči, ki se kuri z žaganjem; od peči se je vnelo par zabojev. Da ni bil požar pravočasno opažen, bi lahko nastale katastrofalne posledice, ker bi nudili izloženi avtomobili, bencin, olje itd. ognju dovolj materiala, da se razvname. Ogenj bi se takoj razširil tudi na skladišče trgovine »Luna« in nastal bi bil velikanski požar, ki bi gotovo upepelil nekaj hiš.

Narodno gledališče. Repertoar: Danes zaprto. Sobota, 7. marca: »Ksenija« in »Cavalleria rusticana« ab. C (kuponi) ob petih popoldne.

»Ksenija« in »Cavalleria rusticana« v soboto 7. marca izjemoma ob petih popoldne. Da se omogoči Triglavanom izven Maribora, ki dospe v soboto 7. t. m. na Triglavansko proslavo, obisk gledališča, smo določili sobotno predstavo že za 5. uro popoldne. Gledališka uprava pa je obenem v pogajanju z g. Darianom, članom ljubljanske opere. G. Darian je odličen tenorist in je imel kot »Turidu« v »Cavallerii rusticani« v Ljubljani lep uspeh. Omenimo naj še, da je g. Darian san Triglav in da bo, če se bo posrečilo pridobiti za ta dan odličnega gosta, gotovo mnoge Darianove tovariše zanimalo videti svojega kolega na gledališkem odru.

Ugotavljamo, da g. Vojteh Koser ni niti indentičen, niti soroden z zaprtim poštnim uradnikom Koserjem.

Prodaja govedine. 9. marca od 8. ure naprej se bo na prosti stojnici pri mestni klavnici prodalo približno 150 kg govejega mesa po D 11.50 za 1 kg. Prodaja samo na konzumente v množinah po 1 do 2 kg.

Mestni magistrat opozarja, da je glasom par. 6 cestnega reda za mesto Maribor in razglašja mestnega magistrata prepovedano metati po hodnikih, cestah in trgih odpadke pomaranč in drugega sadja. Krivce se bo kaznovalo s kaznijo do 100 D.

Licitacija. V pisarni 32. artilerijskega polka v Mariboru, Stritarjeva ulica, se bo vršilo dne 16. marca t. l. ob 10. uri predpoldne javna ustnena licitacija za nakup živil za čas od 1. aprila do 31. maja t. l. Pogoji so razvidni iz »Oglašja« v mestnem vojaškem uradu, Slomškov trg 5-I. od 8. do 14. ure.

Mestni stanovanjski urad se je preselil iz Koroške ceste št. 1 na Slomškov trg 5-I, ter se bodo od sedaj sprejemale stranke vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne.

Dar Dijaški kuhinji v Mariboru. Gospod J. Čizek, dekan v Jarenini je podaril Dijaški kuhinji v Mariboru, namesto venca na grob † g. dr. Medveda 250 D. Prisrčna hvala!

Morska trava (Afrik) najboljša vrsta nudi vsako množino najceneje »Fruktus«, Ljubljana, Tabor 2 in Krekov trg 10. 760 10-1

Brusno britve, škarje, nože itd. Električna brusarna (v brivnici Koštomaj) Celje, Prešernova ulica 19. 40 5

Prevajanje in prepisovanje spisov oskrbuje »Posredovalec«, informativni in posredovalni bureau, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23.

Triletno deteljno seme, garantirano čisto, pošilja vsako množino, 1 kg za 35 din.: R. Vračko, Ptuj. 71 6-1

Brfarska semena, zelenjadna in cvetlična, ter razne zgodnje sadike dobite v vrtnariji I. Jemec, Maribor, Razlagova ulica 11, in na Glavnem trgu, stojnica. 76 5-1

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-1. 107

E 3140/24-11

Dražbeni oklic.

Dne 18. marca 1925 ob 10. uri se bode vršila pri podpisnem sodišču v sobi št. 25 dražba tehle nepremičnin:

VI. št. 18 in 98 k. o. Gor. Selnica, vl. št. 4 d. o. Sp. Selnica stanovanjska in gospodarska poslopja, tehna, travniki, njiva, gozdi sadonosniki in malenkostne pritlikline v cenilni vrednosti 249.858 15 D od katerega se odbije prevzitek v vredn. 139.450 — D

v ostanku 110.406 15 D

Najmanjši ponudek znaša 73.604 10 D.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

Vse drugo je razvidno iz dražbenega oklica na sodni deski.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IV, dne 23. februarja 1925.

Na obroke!

Na obroke!

OBJAVA

kupcem v Zagrebu in izven Zagreba.

DOBAVLJAMO

moško in žensko konfekcijo po meri, katero izdelujemo v lastni veliki krojaški dvorani. — Moško in žensko blago, krojaške potrebščine, material za srajce, šifon, gradl, platno za rjuhe in jopiče, zefir itd.

NA OBROKE

jamčimo za prvovrstno delo in kakovost.

„HERKULES“

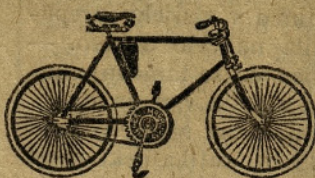
KOHN IN DRUG K. D.

Hatzova 20 ZAGREB Hatzova 20

I. tovarna šivalnih strojev in koles

FRANC NEGER,
MARIBOR, Slovenska ulica št. 29.

Tovarniško skladišče: Vetrinjska ul. 17.

PFAFF-ovi šivalni stroji za domačo in obrtno uporabo, za gačenje in umetno vezenje.

POPRAVILA vseh sistemov šivalnih strojev in koles točno in najceneje.

ZALOGA vseh sestavnih delov za šivalne stroje, šivank in olja.

Živčno slabost

bledico, malokrvnost, opešanje telesnih moči odstrani hitro mnogoizkušeni Neokratosin. Cena zavitku 60 D predplače in 15 D za pošiljske stroške po:

Gesellschaft für chemische und metallurgischen Industrien, Wien, XIII 2, Wissgrillgasse 5.

vrtna-
kmetijska
cvetlična-
semena

Poizkusite enkrat s terpentinovim „GAZELA“ milom!

CEMENT APNO Ia. TRAVERZE

in vse vrste železnine po najnižji ceni se dobi na drobno in debelo pri trvdki

Ivan Koražija

trgovina z železnino

Maribor

Aleksandrova cesta 42
Meljska cesta 1.

Velika zaloga

vseh vrst čevljev za strapaco, lov in promenado.

Ia gojzerci
(hrbovski čevlji)

Ia zbiti sandali
(popravilo kakor čevlji)

Varstv. znak

samo Maribor, Koroška c. 19

Lastne delavnice, najboljša ročno delo!

Denar naložite

najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru,
Stolna ulica št. 6 P. Z. Z. N. Z., Stolna ulica št. 6

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

POMLADANSKI VELESEJEM V PRAGI

22.-29. MARCA 1925.

Blago in industrijski izdelki razdeljeni v 22 skupin. Nad 2000 razstavljalcev.

Najugodnejša prilika za nakup svetovnoznanih češkoslovaških proizvodov.

50% znižana vožnja v Češkoslovaški. Brezplačen vizum za potne liste.

Pojasnila in legitimacije dajeta:

Češkosl. konzulat
Ljubljana, Breg.

Aloma Company
Ljubljana, Kongresni trg.

Klobuke, dežne plašče

od 300.— D. naprej, perilo, čevlje, dežnike, nogavice i. t. d. priporoča najceneje

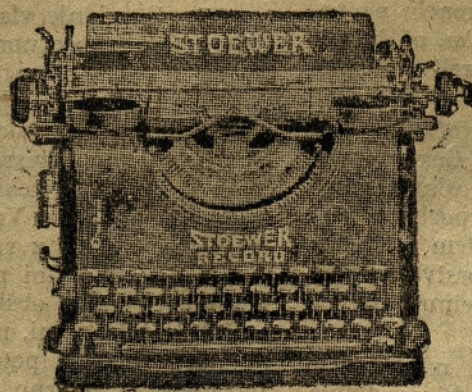
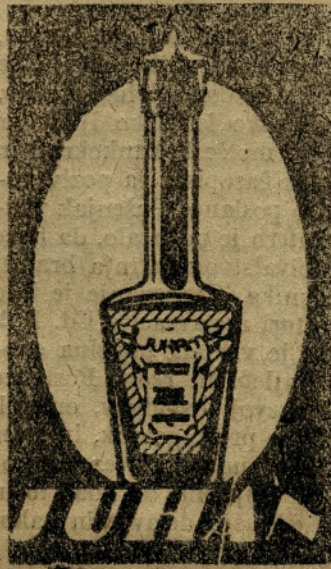
Jakob Lah,

Maribor, Glavni trg št. 2.

VOLTA

DOMAČA
ŽARNICA

TOVARNA
VOLTA D.D.
MARIBOR

Vrhunec fino mehanike. Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj. Večletno jamstvo. Brezkonkurenčni pisalni stroj sedanjosti je edino

STOEWER-RECORD

LUD. BARAGA
Ljubljana, Selenburgova ulica 6/1.

Specijalna mehanična delavnica za popravilo pisalnih, računskih, razmnoževalnih strojev. Hektografični zvitki, barvni trakovi, ogljeni in povošeni papir vedno v zalogi.